

Cerkvene zadeve.

Pri Sv. Pavlu v Rimu.

Spisal dr. Fr. K.

(Dalje.)

Tako je na morišču končal apostol Kristusov. Toda, kar je nespametno pred svetom, je Bog izvolil, da bi osramotil modre; in kar je slabo pred svetom, je izvolil Bog, da bi osramotil, kar je mogočnega; in kar je neimenitno in zaničljivo pred svetom, je izvolil Bog, in kar ni nič, da bi razdejal to, kar je.

Rimskega cesarstva ni več, Neronov prah je veter raznosil, o njegovi vili, kjer sta bila slabotna starčka obsojena na smrt, ni sledu več; delo Petra in Pavla pa še stoji in njun grob je veličasten.

Mrtvo truplo Pavlovo je pobožna krščanska gospa dala pokopati na svoji njivi ob ostijski cesti, nekoliko bližje Rimu. Cesar Konstantin je nad njegovim grobom dal sezidati majhno cerkvico. Petdeset let pozneje je cesar Teodozij to cerkvico dal podreti in pozidati veličastno cerkev, dostojno velikega apostola. Dogotovljena je bila leta 395. Pozneje so jo razni cesarji, kralji, knezi in papeži popravljali, krasili in z bogatimi darovi obdarovali. Ta veličastna stavba je stala skoro poldrugo tisočletje. Povodnje, potresi in sovražniki, ki so divjali krog Rima, je niso mogli uničiti. Bila je drago in ljubo svetišče vsem krščanskim narodom. Zvečer 15. julija 1823 pa je nek delavec po nemarnosti pustil tlečo pipo na podstrešju. Po noči se je zanetil ogenj, ki je upepelil popolnoma dragoceno svetišče. Samo veliki altar, pod katerim počiva apostol in pa zidovje v prednjem delu je ostalo. Papež Pij VII. je ravno takrat bil na smrtni postelji, ko je gorela njemu tako ljuba cerkev. Njegovi dvorniki so molčali o tem, da mu ne bi grenili zadnjih trenutkov, in tako je sivolasi starček zatisnil oči, ne da bi bil zvedel za grozno nesrečo.

Naslednji papeži so se obrnili na ves krščanski svet, naj bi z milodari zopet povzdignili veličasten spomenik apostolu narodov. Vladarji in narodi so se odzvali in tako je v kratkih letih ustala iz pepela pomlajena cerkev. Papež Pij IX. jo je slovesno posvetil leta 1854 o priliki razglasenja brezmadežnega spočetja blaž. Device Marije. Navzoči so bili premnogi škofje iz vseh krajev sveta.

Visoki zvonik nas že od daleč pozdravlja, sicer pa zunanja oblika nima kaj posebnega. Okolica pri Sv. Pavlu je dandanes dokaj pusta in enolična, pa tudi nezdrava. Na prostranih pašnikih, ki v poletni vročini čisto izgoré, meketajo črede ovac. Ne daleč od cerkve doni blatna Tibera, ki se večkrat razlije in zapusti smrdljive mlakuže, pravo zalego znane italijanske mrzlice ali »malarije«. Zlasti zvečer, ko pekoče solnce zatone, se iz zemlje vzdigujejo pogubonosni soparji, ki posebno ptujcem lahko prinesejo smrt. Pred nekaterimi leti je bil kraj tako nezdrav, da so zvečer celo menihi iz samostana pri Sv. Pavla pobegnili in šli iskat v mesto prenočišča. Sedaj se je sicer v tem oziru nekaj zboljšalo, vendar svetovati ni nikomur, da bi se ob večernem mraku tukaj hladil. Zatorej si tudi mi hitro oglejmo veličastno cerkev, da se predolgo ne zamudimo. Cerkev je z velikimi vrati obrnjena proti zahodu in z glavnim oltarjem proti vzhodu. Glavni vhod se začinja z velikim predvorjem s krasnimi sivkastimi stebri. Nad velikimi vrati so veliki mozajiki t. j. podobe, ki niso z barvami slikane, marveč sestavljene iz razno barvanih kamenčkov. Predstavljajo nam Kristusa med Petrom in Pavlom, preroke i. dr. Tukaj še delo ni dogotovljeno, zato so velika vrata vedno zaprta in v cerkev se gre navadno od severne strani, kamor se ravno pride po cesti iz Rima.

Tu je treba dokaj odločnosti in potrpežljivosti, da se človek otrese vsakovrstnih kramarjev, besačev in postopačev, ki se vsu-

jejo na ptujca, kakor ose na hruško. Navadno nam že kak postopač privzdigne težko kožnato zagrinjalo, ki brani, da ne gre prah in vročina skozi odprte duri v cerkev. Še nekaj korakov in že stojimo v prednji poprečni ladiji blizu velikega oltarja. Oči nam sicer radovedno smukajo na vse strani, toda koraki nas najprej popeljejo pred veliki oltar, na grob velikega apostola narodov. Tu se spustimo na kolena, srce nam se nenadoma napolni z nepopisljivimi občutki veselja, pobožnosti, spoštovanja, hvaležnosti, v duši nam mahoma zasije vse veličje Kristusovega evangelija. Tukaj počiva izvoljena posoda Jezusovega imena, tu so shranjeni telesni ostanki onega apostola, ki je tako neznansko veliko pretrpel za Kristusovo vero in ki je njegov evangelij zasejal skoro po vsem rimskem cesarstvu. Veliki oltar je na oni strani, ki gleda po cerkvi, ograjen z marmornato ograjo, na kateri goré noč in dan luči, kakor pri Sv. Petru. Izza ograje vodi nekoliko stopnic v spodnji prostor, kjer je zopet oltar. Ako gledaš na oltar, kjer je drugači navadno tabernakelj, vidiš železno omrežje. Za omrežjem je marmornata plošča s priprostim napisom: Paulus Apostolus Martyr (Pavel apostol mučenec); za to ploščo so shranjeni sv. ostanki velikega apostola. Vsi ostanki Pavlovi pa niso tukaj, marveč nekaj jih je pri sv. Petru, glavi obeh apostolov prvakov pa sta v cerkvi sv. Janeza lateranskega. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Žetev o pravem času.

Navadno naši poljedelci predolgo čakajo z žetvijo. Le kadar je že zrno poljskih pridelkov do cela trdo, kadar je že zrelo, prezrelo, tedaj se šele odločijo za žetev. Tako ravnanje je v marsikaterem oziru za pridelke škodljivo. Nočemo omenjati, da se pri velikih posestvih žetev s tem zavleče do časa, ko je vse žito že prezrlo in ko se vsled tega veliko zrnja pri žetvi raztrosi in omlati. Največjega pomena je to, da ima prezrelo zrnje jako malo moke v sebi, a mnogo luščine za otrobe. Kdor torej čaka in čaka z žetvijo, da ni vse popolnoma dozorelo, imel bo mnogo otrobov, toda malo moke.

Najprimernejši čas za žetev se imenuje, kadar je žito dorumenelo. Sok v zelenem zrnu se takrat strdi in trdi sok občutiš, kakor bi imel vosek med prsti. Pomniti je tudi treba, da pri zrelosti poljskih pridelkov ni treba paziti na bilke ampak na klasje. Vsako žito začne zoreti pri klasu, in bolano je ono žito, ki zori najprej v bilki. Seveda ni treba čakati z žetvijo, ako začnejo zoreti bilke. Kajti potem klasje iz debla ne more več dobiti nobene redilne moči, in najboljšje je, ako se setev pozanje.

Nekatere žitne vrste še kažejo posebna znamenja, kadar so za žetev zrele. Pri pšenici in ovsu se opazi to znamenje na klasu in na bilki kake tri prste od klasa navzdol. Ako sta klas in zgornji del bilke postala slamnato-rumena, ako je ovsovo klasje postalo trdo, a pšenično bodeče, ako bilka v zgornjem delu nima nobenega mokrega soka več v sebi, je znamenje, da sta pšenica in oves zreli. Kadar se je pšenično klasje že sklonilo proti zemlji, je brezdvomno pšenica že preveč dozorela.

Ječmen je zrel, kadar imata bilka in klas jednako rumeno barvo in kadar sta postala trda, le težko ganljiva. Ječmen, ki se priklanja in odklanja vsaki sapici, ni še popolnoma zrel.

To so le nekateri migljaji poljedelcem gledé žetve. Ne škodilo, ampak koristilo jim bo, ako se bodo po njih ravnali.

Znižana cena smodnika.

Dopisnik iz ljutomerskih goric je v zadnji številki Vašega lista stavil javno vprašanje,

kje se dobi smodnik, kateremu je c. in kr. vojno ministerstvo dovolilo znižano ceno. Na to vprašanje podajamo sedaj odgovor.

C. in kr. vojno ministerstvo je res dovolilo, da oddaje topničarsko skladišče v Gradcu smodnik po znižani ceni, klg. za 38 kr. A stavilo je pogoje. Vzeti se mora najmanj 25 klg. Smodnik se sme rabiti samo za streljanje proti toči, in okrajni zastopi in občinski uradi morajo strogo paziti, da se ne uporablja v druge namene. Naročiti se mora pri štajarskem deželnem odboru potom okrajnega zastopa ali občinskega odbora. Kdor torej hoče imeti smodnik za streljanje proti toči, naj pri občinskem ali okrajnem odboru naznani, koliko ga želi in naj položi že denar. Občinski odbor ali okrajni zastop pošlje potem naročilo na deželni odbor, kjer se bo vse potrebno ukrenilo, da naročnik dobi svoje blago. Pozabiti pa se ne sme pri naročilu izrecno dostaviti, da se bo smodnik rabil le za streljanje proti toči.

Sejmi. Dne 4. julija v Vojniku, Rečici, Podplatu, Vidmu, Vuzenici, Mariboru (levi breg). Dne 5. v Radgoni. Dne 6. v Lučah, Imenem, Spielfeldu. Dne 7. v Brezicah. Dne 8. v Hajdinju, Pišecah, Št. Emi pri Šmarju, Št. Juriju ob Pesnici.

Umetnost.

Pesmarica „Glasbene Matice“.

Pod naslovom »Glasbena Matica« je prišla na svitlo jako lična knjižica, obsegajoča 80 zborov za štiri moške glasove. Uredil je knjigo koncertni vodja, Josip Čerin. Knjiga je skoro iste oblike kakor »Pesmarica« družbe sv. Mohorja, in je jako okusno tiskana pri Jos. Eberlu na Dunaju.

V predgovoru omenja urednik važnost narodnega petja, nam ponuja kratko zgodovino iz prve dobe, ko se je jela slovenska pesem oglašati, in nam riše ustanovitev Glasbene Matice, za katero so si stekli razni glasbeniki in gojitelji domačega petja nevenljivih zaslug. V »Pesmarici« je zastopanih 29 raznih slovenskih in slovanskih skladateljev. O teh nam urednik podaja kratke življenje-pisne črtice, ki bi bile izvestno temeljiteje sestavljene, ko bi bilo pisatelju več informacij in več časa na razpolaganje. Vsekako so te črtice v častni spomin skladateljem in podajajo nekoliko gradiva za zgodovino naše glasbene literature.

Za leto 1897, t. j. ob 25letnici obstanka »Glasbene Matice«, misli je društveni odbor najbolje pogoditi, ako članom za njih prispevek letnih 2 gld. postreže z izdajo izbranih, priljubljenih in udomačenih četverglasnih napevov za moški zbor. Ta namera je priznanja vredna in se mora z ozirom na vedno rastoče število pevskih zborov odobravati. Pevska društva dobijo v tej »Pesmarici« lep zaklad sicer večinoma že znanih, pravilno ubranih, mnogo tudi umetniško uglasbenih napevov na razpolago. Naj jih »Opomba« na drugi strani naslovnega lista, »da je vsako pomnoževanje in prepisovanje po zakonu prepovedano«, ne plaši; to svarilo je po vsem neopravičeno, kajti razven nekaterih novih skladb ni v »Pesmarici« napevov, da bi si jih pevci ne mogli drugim potom omisliti. Noben slovenski skladatelj ni dosedaj na svojih izdajah priobčil prepovedij o razmnoževanju glasov, jedina »Glasb. Matica« je v zadnjih letih, odkar daje posamične glasove na svitlo, oprijela se te določbe: po našem mnenju za našo narodno stvar ta zabranitev ni koristna. Partitur prepisovati res ni potrebno in tega menda tudi nihče storil ne bo, a glasove za pevske zборе je treba na vsak način ponatisniti ali prepisati, čemu bode sicer ta pesmarica Slovincem?!

Ne moremo se ubraniti, da ne bi pri-merjali nove »Pesmarice« Glasbene Matice

z ono družbe sv. Mohorja. Pregledovaje obe, najdemo, da je v obeh 13 enakih napevov in 67 takih, ki jih Mohorjeva družba niti ni uvrstila v svojo prvo izdajo niti jih ne bodo v drugo ali tretjo, kajti vsebina pesmi ne odgovarja načelom, katerih se družba mora držati dosledno pri objavljanju svojih spisov. Z ozirom na številno razmerje med pesmimi Mohorjeve in Glasbene Matice izdaje moramo pač reči, da je Matična »Pesmarica« nekako dopolnilo Mohorjevi. Cesar pevci ne najdejo v jedni, našli bodo v drugi, zato bode obe zbirki vsem pevskim krogom jednako ljubi in dragi. Tega smo prevrženi. Zato dodajemo le še iskreno željo, naj bi se ta »Pesmarica« osobito med pevci obilo razširila. Noben pevec ne bi smel biti brez nje. Tako bi Glasbena Matica bila kmalu odškodovana za veliko gmotno žrtev, ki ji je prouzročil prekrasen natis v tolikem obsegu. Partiture štejejo 238 strani. Cena knjigi je 2 gld. 50 kr.

Dopisi.

Iz Gradca. (Slovenci brez pravice.) Vaš list večkrat kliče svojim čitateljem: »Proč iz Gradca, kajti Nemeč nima srca za Slovence!« Res bridko moramo večkrat občutiti Slovenci, da imamo s štajarskimi Nemci nekatere skupne urade in zadeve, pri katerih pa vlada enakopravnost le glede na plačevanje, glede na pravice pa smo Slovenci popolnoma prezirani in zavrženi. To se je dokazalo tudi zadnji teden pri graškem nadsodišču. H graškemu nadsodišču spadamo Štajarci, Korošci in Kranjci. Več kot tretjina Štajarske in Koroške in cela Kranjska je slovenska, in pravično bi torej bilo, da se pri tem sodišču razpravljajo vse prizivne razprave za Slovence v slovenskem jeziku. Toda mi živimo v perijodi nemške, liberalne nadvlade! In v tej perijodi se slovenskemu jeziku ne smejo dati njegove pravice! Zato se tudi pri graškem nadsodišču ne vrše prizivne razprave za Slovence v našem jeziku temveč v nemškem.

Za zadnji četrtek, 23. junija je bila pri graškem nadsodišču napovedana prizivna razprava o pravdi, ki se je pri ljubljanski deželni sodnji vršila popolnoma v slovenskem jeziku. Predsednik Ledenig pa otvoril sejo v nemškem jeziku in spomni poročevalca, naj prične razpravo. Toda v tem vstane navzoči slovenski odvetnik, dr. Krisper, ter slovesno ugovarja proti razpravi v nemškem jeziku. Njegova stranka je slovenska in ni dovolj zmožna nemščine, zato zahteva slovensko razpravo. Toda predsednik ni hotel ugoditi pravični zahtevi. Sedaj se obrne drugi slovenski odvetnik, ki je bil tudi navzoč, dr. Stor, do sodnega senata, naj on odredi slovensko razpravo. A tudi ni hotel. Razprava se je vršila v nemškem jeziku. To je bila čudna razprava! Stranke so bile tihe kot grob, o njih se je govorilo, a niso vedele kaj. Razsodba se je razglasila, a stranke niso vedele, kako je izpala. Nikdo jim ni hotel nemščine tolmačiti. Odvetnika dr. Stor in dr. Krisper pa nista hotela podpisati zapisnika, ker je bil nemški.

Nečuvno je, kaj se vse počenja s Slovenci. Pri sodišču vendar hoče vsak človek vedeti, kaj se o njem govori, kako se presoja njegova zadeva. In Nemeč res sme to slišati, toda Slovenec nikakor ne. O njegovih rečeh se razpravlja v jeziku, njemu nerazumljivem. Ali je to pravično? Ali smo Slovenci samo za plačevanje tukaj? Ali nismo Slovenci polnopravni avstrijski državljani? — Če pa uradnik ne ve jezika svoje stranke, proč z njim, tedaj je nesposoben uradnik. Ljudstvo se vendar ne bo zaradi netalentiranih uradnikov učilo tujih jezikov. Zato ljudstvo nima časa, ono mora delati, da preživi sebe in tudi svoje uradnike.

Graško nadsodišče se bo tudi moralo okleniti teh načel ter z ljudstvom občevati v njegovem jeziku. Če pa tega noče, dobro, potem se naj izpolni vsakdanja zahteva Va-

šega lista: »Proč iz Gradca!« Za slovenske Štajarce, Korošce in Kranjce naj se ustanovi v Ljubljani novo nadsodišče ki bo pravično zahtevalo slovenskega naroda. Nemščini se nočemo več klanjati!

Iz Celja. (Zemljevid slovenske zemlje) pogrešamo kaj hudo; ne le da ga je treba slovenskim šolam, raznim uradom, ampak v sobi vsakega slovenskega bralnega društva, v vsaki slovenski gostilnici, pa tudi v hiši vsakega zavednega Slovenca bi naj visel. Ali ni žalostno, da se med nami nahajajo taki, ki poznajo Drachenburg, Windisch-Landsberg, Hörberg, Gurkfeld, Landstrass, ne vedo pa, kje je Kozje, Podčetrtek, Podsreda, Krško, Kostanjevica; imena, ki so slovenskim krajem dali Nemci, poznajo, lastnih domačih pa ne.

Vlada, ki nam noče dati slovenskih šol, nam tudi ne bode skrbela za zemljevide; zatorej je bila izvrstna misel slovenskih narodnjakov, izdati zemljevid slovenske zemlje. Tako velik in tako natančen bo, da ga je le med brati dobiti za 2 gld.

Uže dolgo, menda 30 let je, odkar je blagi Peter Kozler izdal tak zemljevid; sestavlja je tudi imenik vseh krajev, nahajajočih se na zemljevidu, ter jim pristavil deželo, v kateri ležijo, in pridjal nemška imena, kjer jih imajo. To je bilo dobro, prav dobro, a izvrstno, namreč tako, da bi ne moglo biti bolje praktično, še ne. Najčese se pač zemljevid rabi tedaj, kadar se kaj čita, da se poišče dotični kraj. Imen je na zemljevidu na tisoče. Zatorej vzameš, če imaš Kozlerjevo delo, sedaj najprej »Imenik«, da izveš vsaj deželo, v koji imaš kraj iskati. Potem še pa ti je vendar vso deželo z očmi križem prepotovati, torej par sto imen prebrati, dokler ne najdeš, česar iščeš. Andreev atlas je v tem oziru bolj praktično urejen. Zemljevid je po črtah, naznanujočih stopinje in minote zemljepisne dolžine in širine, razporejen v majhne četverokote, izmed kojih nosijo vsi ob dveh tikajočih se robih znamke, recimo: prva zgornja vrsta četverokotcev od leve na desno A, B, C itd., prva vrsta na levi strani od zgoraj navzdol a, b, c itd. V imeniku pa je pri vsakem kraju zabeleženo, v katerem četverokotu ga je iskati; n. pr. Cd, Fc. Tako se vsak kraj najde hitro, in tako bi naj bil tudi urejen naš zemljevid. Odbor, ki ga oskrbuje, naj jemlje našo željo v poštev.

Sv. Tomaž bl. Ormoža. (Še enkrat »Bauernverein.«) Kaj smo pričakovali, to se je zgodilo, nemškutarsko društvo se je ustanovilo in je začelo delovati. Žalostno je, da se da mnogo kmetov premotiti od moža, koji je le orožje ormoških Nemcev! Seveda, ako trdi ta g. M., da ima društvo le zategadelj ime »Bauernverein«, da more tudi od Nemcev dobavljati mnogo kron, a drugače, da je društvo popolnoma slovenskega in narodnega značaja, je umevno, da se marsikateri zanima za to društvo. Toda nemškutarji ne bodo dajali kron le za ime, kakor trdi g. M.— o ne! — oni hočejo s tem mnogo več doseči. Dragi Tomaževčani, kaj hočejo doseči? Hočejo nas v nemškutarski tabor spraviti in nas prisiliti, da zatajimo naš mili materini jezik. Mi naj bi postali janičarje, sovražniki svoje lastne matere, naj bi zatajili naš slovenski značaj, naše stare sege, katere so že sto in sto let med nami Slovenci.

Da g. M. te trgovine ne dela zastonj, je umevno, saj se sam baha, koliko mu bode »neslo«. A vendar je žalostno, da more mož, kateri se je komaj pri vojakah nekoliko nemščine navadil, postati sovražnik svoje slovenske majke.

Možje, ne vdajte se, pokažite temu človeku hrbet, kadar vas sili, da bi pristopili k društvu in vas za krone berači. Dobro so pogodili tomaževski gostilničarji, da nobeden ne da svoje gostilne temu društvu v porabo; gotovo je to postopanje hvalevredno. Imejte vsi tako odločnost in kmalu bode izginil

zadni duh takega nemškega društva iz naše mile narodne fare.

To društvo naj bi neki imelo tudi namen, vzbujati patrijotične čute do našega presvitlega cesarja, kakor se čita v pravilih društva. Da, ljubi Bog, ali smo mi Tomaževčani že res taki puntarji postali, da niti našega svitlega cesarja več ne bi spoštovali? Slabo mislijo ustanovniki društva o nas, bolj patrijotičnega naroda vendar na sveti ni, kakor smo Slovenci.

Kakor se sliši, je »Bauernverein« tudi v zvezi z »Südmarko.« Ali veste, dragi mi prijatelji, kaj pomeni to? Ne, ker ne poznate »Südmarke.« To društvo nam je največji sovražnik, kar jih imamo v narodnem boju. Ono kupuje posestva slovenskih kmetov in naseljuje Nemce med nami, ter nas hoče tako spraviti ob našo domovino. In to društvo bode prijateljstvo z Bauernvereinom? No tedaj pač razvidi lahko vsaki, kaj bode »Bauernverein« za nas. Sovražniku pa vendar ne bodemo šli v tabor! Mnogo bi vam se pisal, pa saj bodemo, dragi Tomaževčani, v kratkem slišali pri zborovanju političnega društva več. Pridite takrat polnostevilno!

Na svidenje!

Savski.

Razne stvari.

Domače.

(Imenovanje.) Čast. gosp. Francišek Šalomon, župnik v Rogatcu je imenovan dekanom rogaške dekanije. Častitamo!

(Mariborska gimnazija.) Učenci za prvi razred se bodo vsprejemali že tudi 15. julija od 8—12 ure v prostorih II. b. razreda. Istega dne ob 2 popoldne bode vsprejemna skušnja. Tudi v začetku šolskega leta še se vsprejemajo novi učenci. Slovenski stariši se naj ne dajo od nikogar zmotiti ter naj dajo svoje fante vpisati v slovenske vsprejemnice. Kajti dobro napredovanje slovenskih učencev v nemških oddelkih je jako dvomljivo, in kdor se je enkrat vpisal v nemške vsprejemnice, ne more prestopiti več v slovenske, če se mu godi tudi še tako slabo.

(Sv. Andraž v Sl. goricah.) Pošta se vozi že od 1. maja razven nedelje vsaki dan na Ptuj. Opozarja se na to, da more častito občinstvo to priliko uporabljati.

(Na Slatini) je predaval v nedeljo g. potovalni učitelj M. Jelovšek o živinoreji. Občinstvo ga je poslušalo z velikim zanimanjem.

(Iz Zavodne) se nam piše, da tamkaj že 18 let niso imeli sv. birne. Razumljivo je potemtakem, kako vzradoščeni so bili letos vrli Zavodničani, ko so gledali ljubega jim nadpastirja v svoji sredini.

(Javna bolnica v Slov. Gradcu.) Presvetli cesar je potrdil sklep štajarskega deželnega zbora, da se v Slov. Gradcu ustanovi javna bolnica. Za to bolnico so se mnogo trudili slovenski Slovenci in pošteni Nemci, posebno pa svečar g. Günther. Mesto in okraj jim naj bodeta hvaležna!

(Iz Loč) nam pišejo: Strašno uro smo imeli dne 27. junija ob polu deseti uri v Ločah. Na Pohorju se je izpremenil dan v črno noč. Gromelo in bliskalo je zaporedoma, huda nevihta je nastala in začela je padati toča. Pobila je polovico pridelkov. Kaj je v goricah škodovala, se ne da dopovedati. Hudega vremena, reši nas, o Gospod!

(V Mariboru) so imeli včeraj nemški telovadci štajarski in sosednih dežel shod. Tako je vlekla pruska sapa, da smo večinoma raje šli iz mesta. Ko bi stvar ne bila tako nevarna, bi človek djal, da so ljudje nori, in se smejal, ali tako pa se ne moramo vzdržati misli, da se bližamo hudim časom.

(Nadepoln zarod.) Kdor je opazoval na sv. Petra in Pavla dan obhod nemških turnarjev po našem mestu, je videl, da je večina heilajočega občinstva, ki je pozdravljalo in spremljalo turnarje, bila šolska mla-